Kelan toimintamenomäärärahojen riittävyys ja perustoimeentulotuen maksamisen sujuvuus

Eduskunnan kunta- ja terveysjaoston kuuleminen
6.11.2018

Kai Ollikainen
Talousjohtaja

Kela|Fpa

Haasteet Kelan toimintakuluissa 2018 - 2019

- Perustoimeentulotuen hakemusmäärä on edelleen kasvussa
- Työttömyysturvan aktiivimallin vaikutus työmäärään
- Valtion rahoituksen tiukentuminen (Kelan toimintakulujen valtionosuudet)
  - Vuodelta 2018 ei jää arvion mukaan ylijäämää (siirtomääräraha)
  - Valtion talousarvioesityksessä 2019 oleva valtionosuuden määrä ei ole riittävä
  - Julkisen talouden suunnitelman tuottavuustavoitteet ja kestävyysvajeen kattaminen suunnittelukaudella
- Toiminnan ruuhkautuminen henkilöstömäärän pienentyessä karsittujen henkilöstömenojen tasolle
- Toimitilojen korjausvelan kasvaminen
- Lainmuutosten toteuttaminen lainsäätäjän edellyttämässä määräajassa mm. sote ja työttömyysturvatehtävien siirto Kelan toimeenpantavaksi
- Toimintaa kehittävien hankkeiden toteuttaminen, jolloin riskinä tuottavuushyötyjen vaarantuminen

Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut valtion talousarvioesityksessä (momentti 33.10.60)

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)	
Sosiaaliturvan yleisrahaston toimintakulut	235 660 000
Sairausvakuutusrahaston toimintakulut	61 000 000
Kansaneläkerahaston toimintakulut	69 000 000
Yhteyspisteen toimintakulut	700 000
Yhteensä	366 360 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Aktiivimallin toimeenpano	3 500
Eläkekulujen kasvu	2 800
Opiskelijoiden terveydenhuolto	860
Palkankorotukset	8 300
Pysyvät resurssitarpeet	17 500
Viestinvälityspalvelun käyttö (siirto momentille 28.30.03)	-600
Vuoden 2017 ylijäämä	9 000
Yhteensä	41 360

2019 talousarvio	366 360 000
2018 I lisätalousarvio	3 741 000
2018 talousarvio	325 000 000
2017 tilinpäätös	331 747 000

Kelan arvio toimintakulujen valtionosuuden määrästä vuodelle 2019

- Arvio Kelan tarpeesta (8/2018) 389 milj. euroa
  - Josta 5 milj. euroa on vuoden 2017 ylijäämää, jolloin uuden rahan tarve on 384 milj. euroa
  - Tämän jälkeen kaikki toimintakuluihin varatut määrärahat vuodelle 2019 on käytetty
- Valtion talousarvioesitys 366 milj. euroa
- Erotus 18 milj. euroa

Kelan kulut ja tuotot 2000–2019

- Kelan kokonaiskulujen arvioidaan reaalisesti olevan vuoden 2018 tasolla vuonna 2019
- Valtion osuus rahoituksesta kasvanut
  - Perustoimeentulotuen siirto
  - Kilpailukykysopimus

Kelan kulut etuuslajeittain 2000-2019 vuoden 2018 rahassa

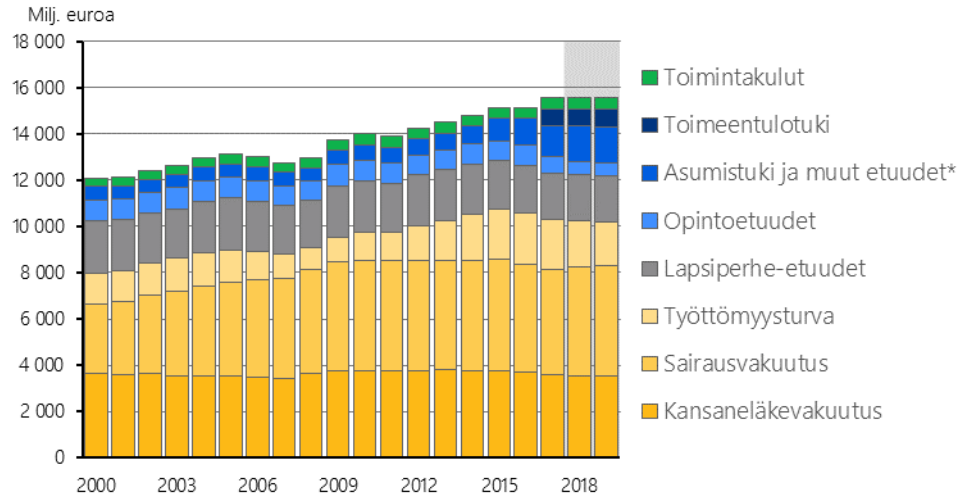

Kelan tuotot 2000-2019 vuoden 2018 rahassa

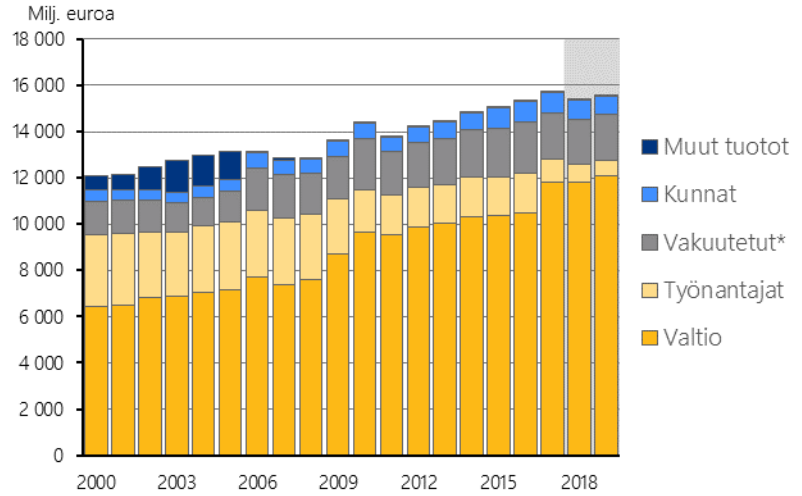

Kelan toimintakulut 2000–2019

- Toimintakulut kasvussa työmäärän kasvaessa
  - Perustoimeentulotuen siirto ja kasvava hakemusmäärä (2017 -)
  - Opiskelijoiden siirtyminen yleisen asumistuen piiriin (2017 -)
  - Työttömyysturvan aktiivimalli (2018 -)
  - Kilpailukykysopimus alentanut henkilöstökuluja
- Valtionosuus kasvanut suhteessa enemmän kuin toimintakulut

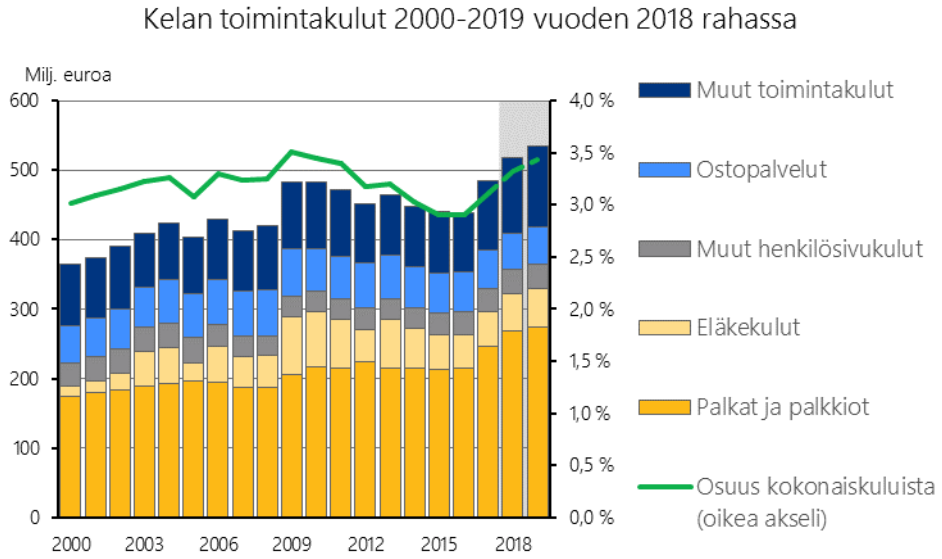

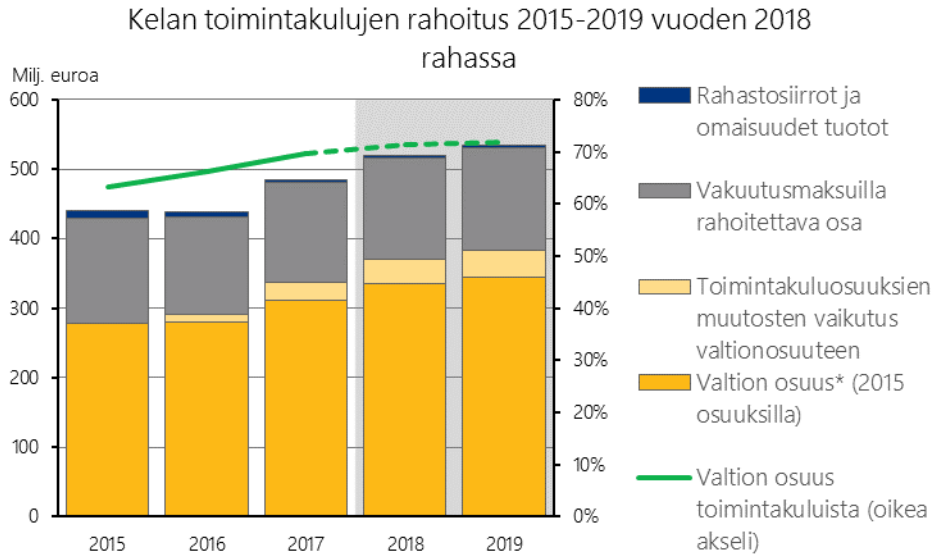

Eräitä ratkaisumääriä 2008-2019 suorite-ennusteesta

- Työttömyys laskee, mutta ratkaisumäärät kasvavat
  - Aktiivimalli
  - Ansiosidonnaisen enimmäisajan lyheneminen
  - Toimeentulotuen hylätyt ratkaisut
- Lisäksi toimeentulotuen laskuja käsitellään noin 600 000 kappaletta vuosittain

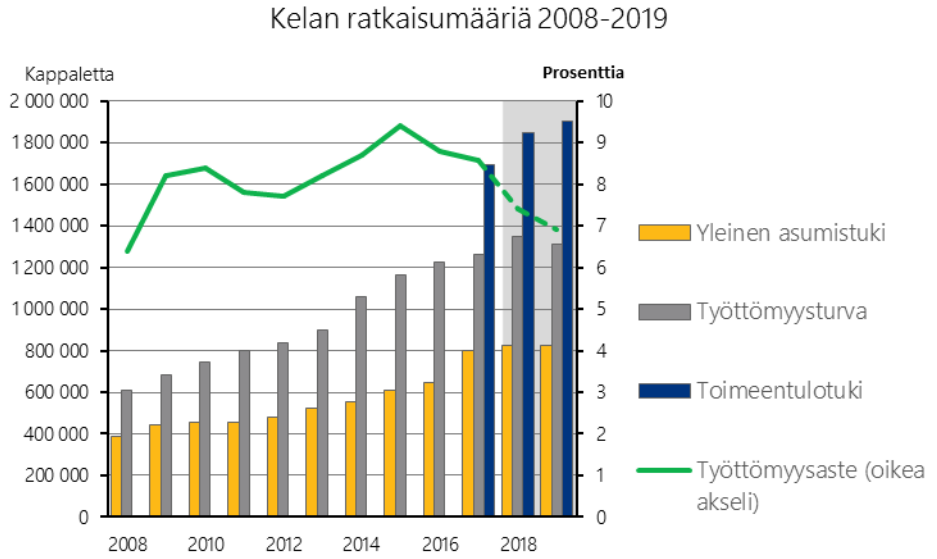

Perustoimeentulotuen maksamisen sujuvuus

- HE:n 358/2014 tavoitteita ole vielä täysimääräisesti saavutettu, vaikka yhdenvertaisuus tuen myöntämisessä on lisääntynyt ja toimeenpano on pääosin vakiintunut.
  - Perustoimeentulotuessa on pysytty laissa säädetyssä käsittelyajassa vuonna 2018, mutta muiden etuuksien käsittelyajat ovat jonkin verran pidentyneet.
- Toimeentulotukijärjestelmä reagoi herkästi yhteiskunnassa tapahtuviin ja muissa järjestelmissä tehtäviin muutoksiin. Toimeenpanossa on kyettävä toimimaan laissa säädettyjen määräaikojen puitteissa kaikissa tilanteissa ja toiminnan on oltava myös laadultaan riittävää.
- Kelassa on havaittu tarpeita kehittää mm. kuntayhteistyötä, toimeentulotuen prosessia, käsittelyjärjestelmää ja päätösten laatua, joita ei ole päästy aikaisemmin täysimääräisesti kehittämään fokuksen oltua käsittelyaikojen turvaamisessa. Myös laillisuusvalvojat edellyttävät Kelalta toiminnan kehittämistä.
- Kelan toiminnan rahoituksessa ei tulisi ottaa tarpeettomia riskejä. Riski kohdistuu erityisesti perustoimeentulotuen täytäntöönpanoon: on mahdollista, ettei Kela pysty vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin ja lainsäätäjän asettamiin vaatimuksiin säädetyn määräajan puitteissa.

Perustoimeentulotuen Kelan etuuskulut ja hakemukset kuukausittain 2017 ja 2018

	Etuuskulut, milj. euroa			Hakemukset, kpl		
Kuukausi	**2017**	**2018**	**Muutos**	**2017**	**2018**	**Muutos**
Tammikuu*	37,1	55,9	50,6 %	143 246	148 759	3,8 %
Helmikuu*	53,4	60,6	13,5 %	130 063	130 230	0,1 %
Maaliskuu*	62,4	61,2	-1,9 %	131 881	141 265	7,1 %
Huhtikuu	66,6	62,2	-6,6 %	111 937	140 638	25,6 %
Toukokuu	66,7	62,6	-6,2 %	143 649	158 840	10,6 %
Kesäkuu	76,8	68,4	-10,9 %	130 108	146 115	12,3 %
Heinäkuu	73,6	67,6	-8,3 %	118 749	141 268	19,0 %
Elokuu	64,4	62,7	-2,7 %	134 341	147 771	10,0 %
Syyskuu	58,4	56,4	-3,5 %	128 556	139 651	8,6 %
Yhteensä	**559,4**	**557,4**	**-0,3 %**	**1 172 530**	**1 294 537**	**10,4 %**

* Kuukaudet ovat vertailukelpoisia huhtikuusta 2017 alkaen, jolloin Kela on maksanut perustoimeentulotuen kokonaisuudessaan

Toimistopalvelun yhteydenotot ja vastatut puhelut

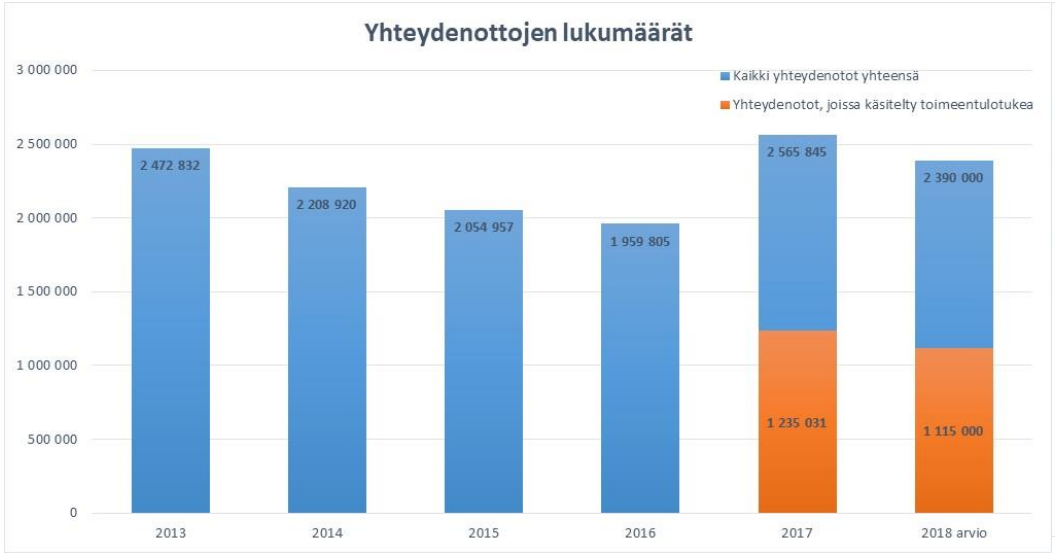

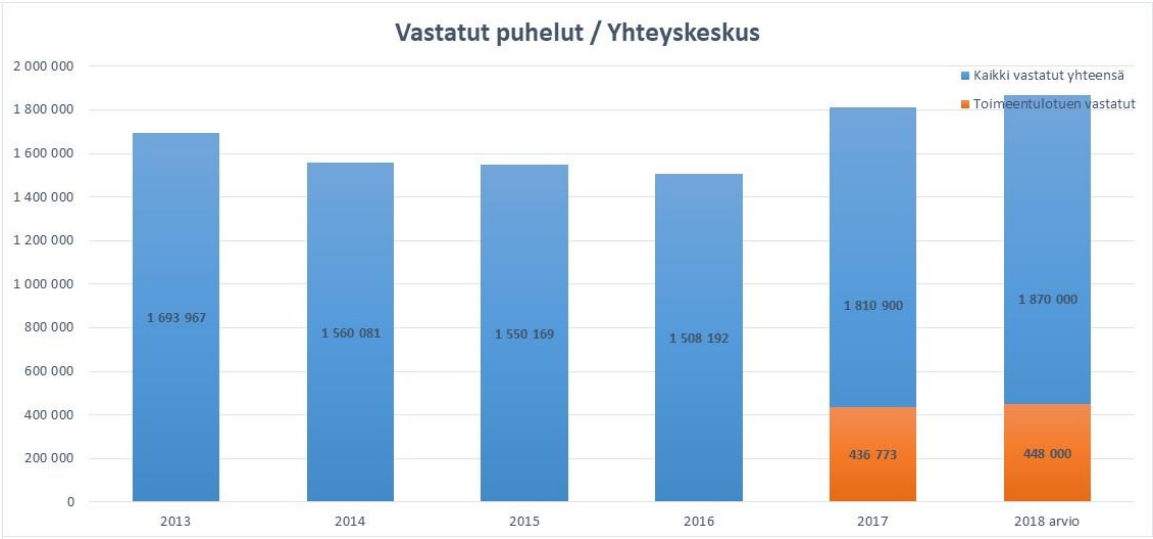

Puhelinpalvelun kontaktin pituus

Sähköisten hakemusten osuus kaikista hakemuksista

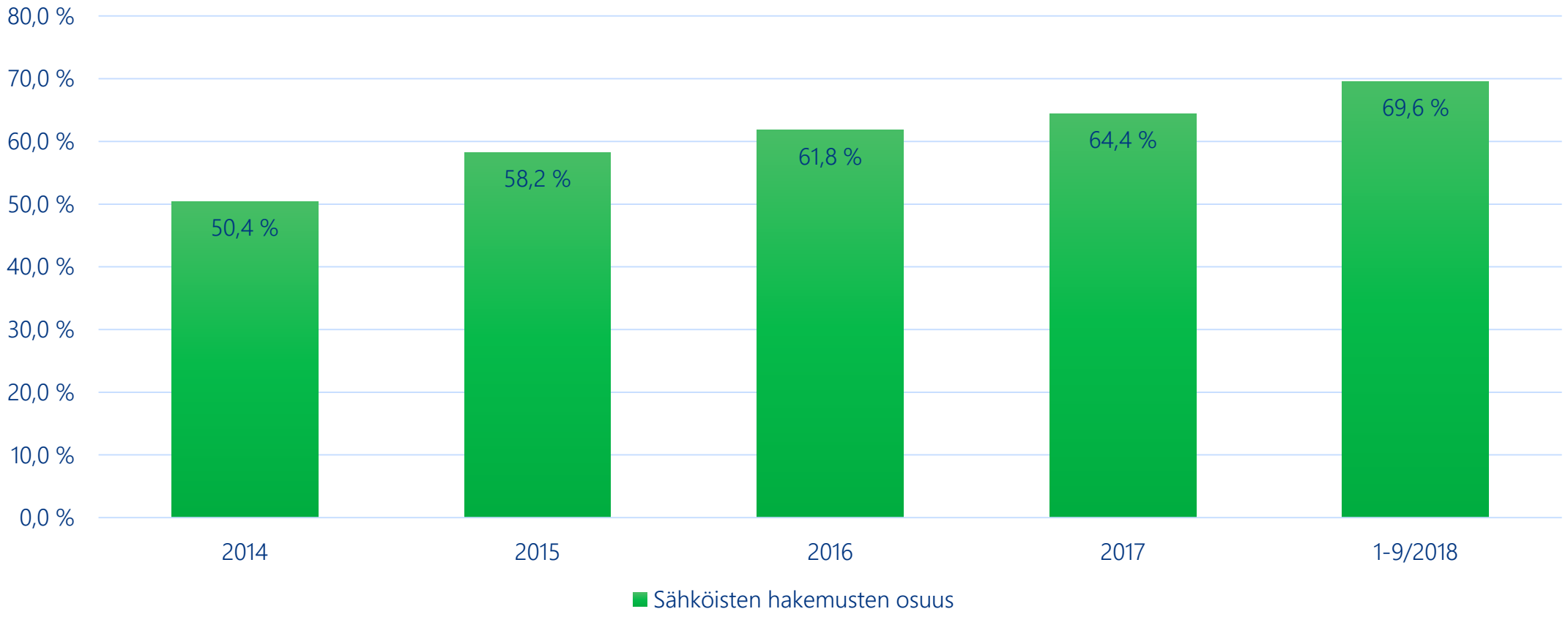

Kiitos!

Kela|Fpa